

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Minister

Nina Fellman

Föredragande

Jurist

Sophie Mecklin

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 22

Ansökan om jordförvärvstillstånd gällande fastigheten

Fjällbacken i Geta kommun

ÅLR 2017/8287

134 Rk1a

Landskapsregeringen *beviljar* sökanden jordförvärvstillstånd gällande fastigheten Fjällbacken RNr 2:28 i Geta kommun.

Bakgrund

Sökanden ansöker om tillstånd att förvärva och besitta fastigheten Fjällbacken RNr 2:28 i Finnö i Geta kommun (65-404-2-28). Fastigheten är 1 890 m² och är bebyggd med fritidshus. Till fastigheten hör inga andelar i samfällda jord- och vattenområden och fastigheten gränsar inte till vatten.

Till ansökan har fogats en kopia av testamente. Till sökanden har testamenterats kvarlåtenskapen med undantag för testatorns bröstarvingars laglott. Ur komplettering till ansökan framgår att testatorn och sökanden var samboende utanför landskapet sedan slutet av 1980-talet.

Ur handlingarna i ärendet framgår att fastigheten tidigare tillhörde sökandens sambos mor men vid hennes död år 2000 och i samband med arvskiftet fick sökandens sambo möjligheten att köpa ut sina syskon. Enligt uppgift ur ansökan har sökanden och dennas sambo använt stugan på fastigheten som sommarboende sedan slutet av 1980-talet och de har tillbringat all sin ledighet i stugan sedan arvskiftet. Även sökandens barn och barnbarn spenderar somrarna i stugan.

Avsikten med förvärvet är fritidsbruk. Sökanden har inte varit bosatt i landskapet och har inte innehaft hembygdsrätt. Ur handlingarna i ärendet framgår att sökanden har släkt i landskapet. Enligt uppgift ur ansökan äger sökanden inte fast egendom i landskapet sedan tidigare.

Kommunens utlåtande

Geta kommun beslöt den 22 november 2017 att kommunen utifrån lokala förutsättningarna och aspekter inte ser några hinder mot ansökans bevil-

jande och att kommunen därmed förordar inför Ålands landskapsregering att jordförvärvstillstånd beviljas.

Motivering

Landskapsregeringen konstaterar att förvärvet i detta fall baserar sig på ett testamente. I testamentet har testatorn uttryckligen benämnt sökanden som sin sambo. Jordförvärvslagstiftningen innehåller inte några särskilda bestämmelser om sambors rättigheter. Däremot förekommer det bestämmelser som ger särskilda rättigheter åt makar eller då sökanden är registrerad partner till en person som har åländsk hembygdsrätt.

Ur 4 § 2 mom. landskapsförordningen (2003:70) om jordförvärvstillstånd framgår typsituationerna för när landskapsregeringen ska bevilja jordförvärvstillstånd om det inte finns särskilda skäl däremot. Det förhållandet att den förteckning i 4 § landskapsförordningen om jordförvärvstillstånd som räknar upp situationer då landskapsregeringen ska ge tillstånd inte omnämner sambor betyder inte att landskapsregeringen automatiskt ska avslå ansökan (jfr HFD:s avgörande av den 27 december 2007, nr 2007:90). Ansökan ska prövas enligt 12 § landskapslagen (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd.

Enligt 12 § landskapslagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd bör landskapsregeringen vid prövning av ansökan beakta bland annat sökandens anknytning till Åland och avsikt att fast bosätta sig här samt markområdets storlek, beskaffenhet och användningsändamål.

I detta sammanhang bör det uppmärksammas att en efterlevande make eller maka har jordförvärvsrätt till egendom som förvärvats genom testamente. Detta innebär att sökanden inte hade behövt söka om tillstånd om denna hade varit gift med testatorn.

Landskapsregeringen anser att det i detta fall bör beaktas att samboförhållandet har varit långvarigt och att detta har kunnat stödas med handlingar som bevisar gemensamt boende utanför landskapet. Den fastighet som är föremål för ansökan är relativt liten och gränsar inte till vatten. Det kan konstateras att landskapsregeringen gett tillstånd i ett ärende som uppvisar likheter med detta ärende (jfr beslut 20.4.2011, 474 K12, K12/10/5/608). Landskapsregeringen anser med beaktande av ovan nämnda att tillstånd ska beviljas.

Tillämpade lagrum

12 § landskapslagen (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd

Nr 23

Ansökan om jordförvärvstillstånd gällande fastigheten

Villa Grahn i Brändö kommun

ÅLR 2017/9013

135 Rk1a

Landskapsregeringen *beviljar* sökandebolaget jordförvärvstillstånd gällande fastigheten Villa Grahn RNr 4:5 i Brändö kommun.

För tillståndet gäller följande villkor:

1. Bolaget ska ha sin hemort i landskapet Åland.

2. Samtliga styrelsemedlemmar ska ha åländsk hembygdsrätt eller ha varit bosatta i landskapet sedan minst fem år tillbaka.
3. Tillståndets giltighet förutsätter att sökanden senast en månad efter bildandet lämnar in utredning om att samtliga tillståndsvillkor är uppfyllda.

Bakgrund

Sökandebolaget ansöker om tillstånd att äga och besitta fastigheten Villa Grahn RNr 4:5 i Fiskö, Brändö (35-405-4-5). Fastigheten är 3 920 m². Till fastigheten hör inga andelar i samfällda vatten- och jordområden och fastigheten gränsar inte till vatten. Enligt bolagsordningen är bolagets syfte att äga och besitta fastigheten samt att på denna äga och besitta bostadshus. Lägenheterna är planerade och byggda för åretomboende. Det framgår att det ska finnas en lägenhet och att aktierna berättigar till innehav och disposition av denna. Enligt ansökan är bolaget under bildning. I styrelsen ingår tre medlemmar varav samtliga har åländsk hembygdsrätt. Bolagets hemort ska vara i landskapet.

Kommunens utlåtande

Brändö kommun beslöt den 28 november 2017 att förordna sökandebolagets ansökan om rätt att förvärva och besitta fast egendom enligt kommunens praxis att företag som har kommunen som hemort erhåller ett förordande.

Motivering

Ansökan behandlas enligt 7 § landskapsförordningen (2003:70) om jordförvärvstillstånd med hänvisning till skäl i tidigare beslutspraxis (jfr t.ex. 21.6.2012, ÅLR 2012/5572). Enligt 13 § landskapslagen (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd kan juridiska personer som inte har jordförvärvsrätt med stöd av 2 kap., efter prövning i varje enskilt fall, beviljas jordförvärvstillstånd av landskapsregeringen.

Enligt 6 § 3 mom. landskapsförordningen om jordförvärvstillstånd ska tillstånd beviljas, om det inte finns särskilda skäl däremot, när följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Sökanden har oavbrutet sedan den bildades eller i minst fem år haft sin hemort i landskapet Åland.
2. Samtliga bolagsmän eller styrelsemedlemmar har åländsk hembygdsrätt eller är fast bosatta i landskapet sedan minst fem år tillbaka.

Sökandebolaget uppfyller förutsättningarna enligt punkterna 1 och 2. Med beaktande av omständigheterna i fallet kan tillstånd beviljas.

Tillämpade lagrum

13 § landskapslagen (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd

6 § 3 mom. landskapsförordningen (2003:70) om jordförvärvstillstånd

Nr 24

Inrikesministeriets begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till ändring av 7 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

ÅLR 2018/835

136 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga 1**.**Nr 25**

Inrikesministeriets begäran om utlåtande om arbetsgruppens förslag till regeringens proposition med förslag till lag om genomförande av direktivet om användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet och till vissa lagar som har samband med dem.

ÅLR 2017/9788

137 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga 2**.

BESLUT	Nr 136 Rk1a	Sidnr 5 (9)
Datum 20.2.2018	Dnr ÅLR 2018/835	

Inrikesministeriet
 kirjaamo@intermin.fi

Hänvisning
 SMDno-2017-1629

Kontaktperson
 Sophie Mecklin

Ärende
**BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM UTKAST TILL
 REGERINGENS PROPOSITION MED FÖRSLAG
 TILL ÄNDRING AV 7 KAP. 1 § I LAGEN OM
 FÖRHINDRANDE AV PENNINGTVÄTT OCH AV
 FINANSIERING AV TERRORISM**

Begäran om utlåtande

Inrikesministeriet ber om ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till ändring av 7 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Genom ändringen fastställs de riksmyndigheter som är behöriga att på Åland utöva tillsyn över sådana penningssammanslutningar som avses i Ålands landskapslagstiftning och över sådana fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler som avses i Ålands landskapslagstiftning. Därefter är avsikten att genom en överenskommelseförordning enligt självstyrelselagen för Åland så fort som möjligt överföra den behörighet som gäller tillsynen över de rapporteringsskyldiga som avses ovan och påförandet av administrativa påföljder till åländska myndigheter.

I utkastet till regeringens proposition ingår en informativ bilaga, ett utkast till den överenskommelseförordning genom vilken den behörighet som nämns ovan ska överföras till myndigheterna i landskapet Åland. Det begärs inte något utlåtande om utkastet till överenskommelseförordning, utan det kommer att ordnas en separat remissbehandling av det efter att riksdagen har godkänt lagändringen.

Lagstiftningsbehörigheten

Ålandsdelegationen gav den 13 juli 2016 ett utlåtande beträffande genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet på Åland. Ålandsdelegationen konstaterade att direktivet innehåller bestämmelser som är avsedda att skydda det finansiella systemet genom att förebygga, upptäcka och utreda penningtvätt och finansiering av terrorism och att det därför närmast är att hänföra till rättsområdena sedelutgivning och valuta samt bank- och kreditväsendet som utgör riksbehörighet enligt 27 § 37 punk-

ten och 29 § 5 punkten i självstyrelselagen. Direktivet berör även andra rättsområden vilka främst utgör riksbehörighet. Direktivets tillämpningsområde berör även bland annat tillhandahållare av speltjänster och fastighetsförmedlare, vilka områden utgör landskapsbehörighet. Ålandsdelegationen konstaterade att även för dessa gäller dock de straffrättsliga bestämmelserna i strafflagen gällande bland annat penningtvätt och de allmänna riksbestämmelserna om penningtvätt är tillämpliga även på deras verksamhet.

Ålandsdelegationen konstaterar att åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism utgör riksbehörighet. Enligt 23 och 30 §§ i självstyrelselagen följer förvaltningsbehörigheten lagstiftningsbehörigheten, om undantag för detta inte för någon förvaltningsuppgifts del anges i självstyrelselagen. Detta innebär att den som har rätt att lagstifta om en viss angelägenhet, även ansvarar för handläggningen av uppgifterna. Enligt självstyrelselagens 59b § är lagstiftningsbehörigheten och behörigheten i förvaltningsärenden fördelad mellan landskapet och riket på det sätt som anges i lagen när åtgärder vidtas i Finland med anledning av beslut som fattats inom Europeiska unionen.

Det är inte möjligt att genom en rikslag överföra statliga uppgifter på landskapets myndigheter. Förvaltningsbehörigheten kan däremot överföras genom en överenskommelseförordning enligt 32 § i självstyrelselagen. Enligt bestämmelsen kan genom överenskommelseförordning och med landskapsregeringens samtycke uppgifter som hör till riksförvaltningen för viss tid eller tills vidare överföras på en landskapsmyndighet eller uppgifter som hör till landskapsförvaltningen överföras på en riksmyndighet.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen konstaterar att den rikslagstiftning som föreslås berör rättsområden inom rikets behörighet. Genom ändringen fastställs de riksmyndigheter som är behöriga att på Åland utöva tillsyn över sådana penningspelssammanslutningar som avses i Ålands landskapslagstiftning och över sådana fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler som avses i Ålands landskapslagstiftning.

Visserligen är utkastet till överenskommelseförordning inte föremål för föreliggande utlåtandebegäran men landskapsregeringen vill ändå uppmärksamma ministeriet på ett skrivfel. De lagrum som framgår ur 3 § i överenskommelseförordningen bör vara 1 kap. 2 § 1 mom. 10 och 19 punkterna och 1 kap. 2 § 2 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Landskapsregeringen anser att förslaget är godtagbart och har ingenting ytterligare att kommentera gällande arbetsgruppens förslag.

Minister

Nina Fellman

Jurist

Sophie Mecklin

BESLUT	Nr 137 Rk1a	Sidnr 7 (9)
Datum 20.2.2018	Dnr ÅLR 2017/9788	

Inrikesministeriet
 kirjaamo@intermin.fi

Hänvisning
 SM064:00/2015

Kontaktperson
 Sophie Mecklin

Ärende
**BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM
 ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG TILL
 REGERINGENS PROPOSITION MED FÖRSLAG
 TILL LAG OM GENOMFÖRANDE AV DIREK-
 TIVET OM ANVÄNDNING AV PASSAGERAR-
 UPPGIFTSSAMLINGAR (PNR-UPPGIFTER) FÖR
 ATT FÖREBYGGA, FÖRHINDRA, UPPRÄCKA,
 UTREDA OCH LAGFÖRA TERRORISTBROTT
 OCH GROV BROTTSLIGHET OCH TILL VISSA
 LAGAR SOM HAR SAMBAND MED DEM**

Begäran om utlåtande

Inrikesministeriet ber om ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lag om genomförande av direktivet om användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet och till vissa lagar som har samband med dem.

Avsikten är att regeringspropositionen lämnas till riksdagen under vårsessionen 2018 så att den i så stor utsträckning som möjligt kan behandlas samtidigt som de regeringspropositioner som gäller genomförandet av EU:s dataskyddslagstiftning och lagförslagen om behandling av personuppgifter inom vissa andra myndigheter.

De lagförslag som ingår i utkastet till regeringsproposition har beretts av en arbetsgrupp som inrikesministeriet tillsatte den 26 januari 2016 (SM064:00/2015) och den fortsatta beredningen har skötts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Arbetsgruppens viktigaste uppgift var att bereda en ny lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet i syfte att komplettera den allmänna lagstiftningen om genomförande av direktivet om dataskydd vid brottmål och EU:s allmänna dataskyddsförordning, till den del de behövliga genomförandebestämmelserna inte ingår i de nämnda författningarna. I propositionen ingår dessutom ett lagförslag genom vilket Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681, som gäller användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) vid brottsbekämpning, genomförs till behövliga delar.

Arbetsgruppen har också utrett polisens behov av mer omfattande behandling av personuppgifter till följd av förändringar i omvärlden samt till vissa delar föreslagit att bestämmelserna utvidgas i förhållande till den gällande lagen. Inrikesministeriet har hand om den fortsatta beredningen av propositionen utifrån utlåtandena.

Landskapsregeringen konstaterar att landskapsregeringen har fått förlängd tid att inlämna utlåtandet till den 9 mars 2018. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681 av den 27 april 2016 om användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet ska genomföras av medlemsstaterna senast den 25 maj 2018. Lagförslag 2, som gäller ovannämnda direktiv, har formats till en egen proposition för att nå detta mål. Inrikesministeriet vill ha utlåtande gällande lagförslag 2 senast den 23 februari 2018.

Landskapsregeringen ger i detta skede utlåtande gällande lagförslag 2, dvs förslag till lag om genomförande av direktivet om användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet och till vissa lagar som har samband med dem. Utlåtande om övriga lagförslag ges senare av landskapsregeringen.

Behörighet och lagstiftning gällande skyddet för personuppgifter i landskapet

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om behandling av personuppgifter prövades i samband med att landskapet fick sin första lagstiftning om personregister för landskaps- och kommunalförvaltningen i början av 1990-talet. Varken personregister eller dataskydd fanns angivet som ett särskilt lagstiftningsområde i den då gällande självstyrelselagen, vilket även är fallet i den gällande självstyrelselagen. Högsta domstolens prövning vid lagstiftningskontrollen gjordes i förhållande till ett landstingsbeslut enligt vilket i riket gällande personregisterlag och personregisterförordning skulle gälla i landskapet, dock enbart inom rättsområden inom den privata sektorn där landskapet hade lagstiftningsbehörighet. Högsta domstolen konstaterade i sitt beslut från den 27 juni 1991 att då personregisterlagen innehåller allmänna stadganden om personregister kommer den att beröra ett stort antal rättsområden. Högsta domstolen nämnde arbetsavtal, arbets- och bostadsförmedling samt, med vissa begränsningar, näringsrätten som exempel på områden inom landstingets behörighet som skulle komma att beröras av dessa allmänna stadganden om personregister. Högsta domstolens utlåtande bör förstås så att landskapet har behörighet gällande skyddet av personuppgifter och dataskydd inom materiella områden som landskapet annars också har behörighet inom.

Enligt 27 § 22, 23 och 34 punkterna i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet gällande bland annat straffrätt, rättsskipning, förundersökning och terrorism. Lagen gäller användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen konstaterar att den rikslagstiftning som föreslås berör rättsområden inom rikets behörighet. Landskapsregeringen anser att lagförslaget är godtagbart och har ingenting ytterligare att kommentera gällande arbetsgruppens förslag.

Minister

Nina Fellman

Jurist

Sophie Mecklin